बिभ्रज्जिषु *a.* Wishing to fry. **–षुः** Fire; रुषा बिभ्रज्जिषुप्रख्यं कपिं बाणैरवाकिरत् Bk. 9. 34.

बिम्बः, –म्बम् 1 The disc of the sun or moon; वदनेन निर्जितं तव निलीयते चन्द्रबिम्बमम्बुधरे Subhāṣ; so सूर्य°, रवि° &c. –2 Any round or disc-like surface; as in नितम्बबिम्बः &c. –3 An image, shadow, reflection; बिम्बादिवोत्थितौ बिम्बौ रामदेहात्तथापरौ Rām. 1. 4. 11; प्रभवति शुचिर्बिम्बग्राहे मणिर्न मृदां चयः U. 2. 4. –4 A mirror. –5 A jar. –6 An object compared (opp. प्रतिबिम्ब to which it is compared). –7 A statue, figure, idol; हेमबिम्बनिभा सौम्या मायेव मयनिर्मिता Rām. 6. 12. 14. –8 A mould, matrix; यथा लोहस्य निःस्यन्दो निषिक्तो बिम्बविग्रहम् (उपैति) Mb. 14. 18. 9. **–म्बः** A lizard. **–म्बम्** The fruit of a tree (which, when ripe, is ruddy and to which the lips of young women are often compared); रक्ताशोकरुचा विशेषितगुणो बिम्बाधरालक्तकः M. 3. 5; पक्वबिम्बाधरोष्ठी Me. 84; cf. N. 2. 24. **–Comp. –ओष्ठ** *a* (**बिम्बो-म्बौ-ष्ठ**) having lips as ruddy or cherry as the Bimba fruit; दाक्षिण्यं नाम बिम्बोष्ठि बैम्बिकानां कुलव्रतम् M. 4. 14. (**–ष्ठः**) a lip like the Bimba fruit. **–फल** the Bimba fruit; उमामुखे बिम्बफलाधरोष्ठे Ku. 3. 67.

बिम्बकम् 1 The disc of the sun or moon. –2 The Bimba fruit. –3 A round form, roundness.

बिम्बटः The mustard plant.

बिम्बिका 1 The disc of the sun or moon. –2 The Bimba plant.

बिम्बित *a.* 1 Reflected, shadowed. –2 Pictured.

बिम्बिनी The pupil of the eye.

बिम्बिसारः N. of a king of Magadha, a contemporary of गौतमबुद्ध.

बिम्बुः The betel-nut tree.

बिरुदः 1 A token worn on the arm or hand etc. indicating excellence; बिरुदैश्च ध्वजैरुच्चैः कोषेणापि च भूयसा Śiva. B. 10. 26. –2 A panegyric; पेठुश्च प्रथितामुच्चैर्बन्दिनो बिरुदावलिम् Śiva B. 1. 82; see विरुद. **–Comp. –घण्टा, –वादः** a proclamation; अद्वैतश्रीजयाबिरुदघण्टाघणघणः Śaṅ. Digv. 4. 78; हनुमानिति कस्यचित् कपेरुपरि लोकस्य बिरुदवादबहुमानः Saugandhikā-haraṇa.

बिल् 6 P., 10 U. (बिलति, बेलयति-ते) To split, cleave, break, divide.

बिलम् 1 A hole, cavity, burrow; खनन्नाखुबिलं सिंहः... प्राप्नोति नखभङ्गं हि Pt. 3. 17; R. 12. 5; Ms. 10. 49. –2 A gap, pit, chasm. –3 An aperture, opening, outlet. –4 A cave, hollow. –5 The hollow of a dish. –6 The vagina. **–लः** 1 N. of उच्चैःश्रवस्, the horse of Indra. –2 A sort of cane. **–Comp. –अयनम्** a subterranean cave or cavern. **–ओकस्** *m.* any animal that lives in holes. **–कारिन्** *m.* a mouse. **–योनि** *a.* of the breed of उच्चैःश्रवस्; यत्राश्वा बिलयोनयः Ku. 6. 39. **–वासः** a pole-cat. **–वासिन्** (also बिलेवासिन्) *m.* a snake. **–शायिन्** *m.* any animal living in burrows. **–स्वर्गः** the lower region, hell; Bhāg. 5. 24. 8.

बिलङ्गमः A serpent, snake.

बिलेशयः 1 A snake; बिलेशयाधीशशरीरशायिनः Viṣṇumahimna 34; Abh. Chin. 1303. –2 A mouse, rat; यत्र दन्दशूकाः पञ्चमुखाः सप्तमुखा उपसृत्य ग्रसन्ति यथा बिलेशयान् Bhāg. 5. 26. 33. –3 Any animal living in burrows. –4 A hare; बिलेशया वातहरा मधुरा रसपाकयोः Bhāva. P.

बिल्मम् Ved. 1 A (broken) helmet. –2 A slip, bit, chip; सं सानु मार्ज्मि दिधिषामि बिल्मैः Rv. 2. 35. 12. **–Comp. –ग्रहणम्** understanding by degrees; Nir. 1. 20.

बिल्लम् 1 A pit. –2 Particularly, a basin for water round the foot of a tree (आलवाल). –3 The plant Asa Foetida. **–Comp. –सूः** a mother of ten children; बिल्लसूर्दशपुत्रा स्यात् Śabdaratnākara.

बिल्वः A species of tree, Aegle Marmelos or wood-apple; its leaves are used in the worship of Śiva. **–ल्वम्** 1 The fruit of this tree; बिल्वं बालं कषायोष्णं पाचनं वह्निदीपनम्। संग्राहि तिक्तकटुकं तीक्ष्णं वातकफापहम्॥ Bhāva. P. –2 A particular weight (= one pala). –3 A small pond or pool. **–Comp. –दण्डः** an epithet of Śiva. **–पेशिका, –पेशी** the shell of the Bilva fruit. **–मध्यम्** the flesh of the बिल्व fruit. **–वनम्** a thicket or wood of Bilva trees.

बिल्वकीया A place planted with Bilva trees.

बिल्कला A woman in travail.

बिस् 4 P. (बिस्यति) 1 To go, move. –2 To incite, drive or urge on, instigate. –3 To throw, cast. –4 To split. –5 To grow.

बिसम् 1 The fibre of a lotus; धृतबिसवलयावलिर्वहन्ती Ki. 10. 24. –2 The fibrous stalk of a lotus; पाथेयमुत्सृज बिसं ग्रहणाय भूयः V. 4. 15; बिसमलमशनाय स्वादु पानाय तोयम् Bh. 3. 22; Me. 11; Ku. 3. 37; 4. 29. –3 The lotus plant; न लिप्यते कर्मफलैरनिष्टैः पत्रं बिसस्येव जलेन सिक्तम् Mb. 12. 194. 44. **–Comp. –ऊर्णा, –ऊर्णम्** a lotus fibre; हृद्यविच्छिन्नमोङ्कारं घण्टानादं बिसोर्णवत् Bhāg. 11. 14. 34. **–कण्ठिका, –कण्ठिन्** *m.* a small crane; अभिनवाभ्रलसद्बिसकण्ठिका Rām. Ch. 4. 37. **–कुसुमम्, –पुष्पम्, –प्रसूनम्** a lotus; जक्षुर्बिसं धृतविकासिबिसप्रसूनाः Śi. 5. 28. **–खादिका** 'eating the fibres of a lotus'; N. of a play. **–गुणः** a string of lotus-fibre; बिसगुणनिगडितपादो जरठः Dk. 2. 1. **–ग्रन्थिः** 1 a knot on the stalk of a lotus (used for filtering water) –2 a particular disease of the eyes. **–छेदः** a bit of the fibrous stalk of a lotus. **–जम्** a lotus-flower, lotus. **–तन्तुः** the lotus-fibre. **–नाभिः** *f.* the lotus-plant (पद्मिनी). **–नासिका** a sort of crane. **–प्रसूनम्** a lotus-flower; चक्षुर्बिसं धृतविकासिबिसप्रसूनाः. **–मृणालम्** a lotus-fibre. **–वर्त्मन्** *n.* a particular disease of eyelids.